

ВІВСЯННИК О.М.

кандидат наук з державного управління, доцент кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне)

САЗОНЕЦЬ І.Л.

доктор економічних наук, професор, професор кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет» м. Дніпро

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ НА ОСНОВІ СПІВПРАЦІ З НАТО ТА НОВІ ФОРМИ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ МЕДИКІВ

Ситуація на Сході України створила умови, при яких великого значення набуває співпраця органів державного управління з міжнародними організаціями в сфері вдосконалення військової медичної допомоги. Крім МОЗ України, одним з головних міністерств, яке співпрацює в цій сфері з міжнародними організаціями, є Міністерство оборони України. Ключовою міжнародною організацією, що працює в цій сфері в Україні, є НАТО. Велику увагу подіям, що відбуваються в Україні, було приділено на Уельському саміті НАТО. Цей саміт був 26-ою зустріччю на вищому рівні глав держав та голів урядів країн-членів Північноатлантичного альянсу, яка пройшла з 4 по 5 вересня 2014 року в Південному Уельсі (місто Ньюпорт). Один з найбільших самітів за всю історію Організації: у ньому взяли участь близько 60 вищих посадових осіб і високоповажних представників 33-х країн-партнерів, в тому числі міжнародних організацій (ООН, ОБСЄ, ЄС, МВФ, Світовий банк). У відповідності до рішення саміту Міністерством оборони України систематизовано основні чотири напрями співпраці Україна – НАТО на найближчі роки, які подано в таблиці 1.

Таблиця 1

**Напрями співпраці Міністерства оборони України з НАТО
в оборонній сфері у світлі рішень Уельського саміту НАТО
[складено автором на основі [2]]**

№	Напрямок	Зміст співпраці
1	Воєнно-політичний діалог	<p>Передбачається закріпити досягнутий рівень регулярних контактів керівного складу Міноборони та Збройних Сил України з керівним складом політичних і військових структур НАТО та країн-членів Альянсу, у тому числі з питань проведення консультацій у рамках кризового консультативного механізму відповідно до пункту 15 Хартії про особливе партнерство між Україною та НАТО. У рамках політико-військового діалогу передбачається посилити інформаційну складову, спрямовану на широке висвітлення співробітництва між Україною та НАТО.</p>
2	Досягнення максимального рівня взаємосумісності Збройних Сил України з НАТО та нарощування спільних спроможностей	<p>Цілеспрямоване залучення (mission oriented) Збройних Сил України до участі у заходах освіти та підготовки НАТО, у тому числі спільних військових навчань у рамках нових ініціатив та програм Альянсу (Ініціатива взаємопоєднаних сил, Ініціатива взаємосумісності партнерів, Програма поглиблених можливостей) з метою досягнення взаємосумісності з військовими формуваннями країн-членів НАТО.</p> <p>У цьому зв'язку критично важливим є залучення підрозділів Збройних Сил України та інших військових формувань до участі у Силах реагування НАТО, а також багатонаціональних військових навчань та заходах цивільно-військового кризового реагування.</p> <p>Продовження роботи з імплементації проектів у рамках Ініціативи з розбудови потенціалу оборонних та безпекових інституцій, у тому числі з удосконалення національної системи військової освіти, боротьби з корупцією (building integrity), професійної підготовки цивільного персоналу сектору безпеки і оборони.</p> <p>Важливим елементом у вказаних процесах має стати ефективне використання консультативно-дорадчої допомоги, що надається радниками з питань оборони від країн-членів НАТО складовим сектору безпеки і оборони України.</p>
3	Оборонно-технічне співробітництво	<p>Взаємовигідний обмін військовими технологіями та впровадження стандартів НАТО при виробництві і модернізації озброєння та військової техніки на підприємствах оборонно-промислового комплексу України;</p> <p>використання кращих сучасних світових технологій, технічних стандартів в інтересах розвитку озброєння та військової техніки для забезпечення готовності Збройних Сил та інших військових формувань України до виконання завдань за призначенням;</p> <p>інтенсифікація запровадження національних систем кодифікації та стандартизації, сумісних з відповідними системами НАТО. Укладення між Україною та Групою Національних директорів з кодифікації НАТО (AC/135) Спонсорської угоди щодо переходу України на другий рівень співробітництва;</p> <p>удосконалення системи планування, координації та реалізації заходів у рамках Спільної робочої групи Україна – НАТО з оборонно-технічного співробітництва та Конференції національних директорів з озброєння з урахуванням реальних потреб оборони держави;</p> <p>подальше приєднання України до проектів Концепції «Розумна оборона», інших багатонаціональних проектів у сфері озброєнь, що становлять взаємний інтерес (Партнерських груп Агенції НАТО з забезпечення тощо).</p>
4	Забезпечення внеску у міжнародну безпеку	<p>Україна продовжуватиме виконувати взяті на себе міжнародні зобов'язання у рамках участі українського національного контингенту в операції Багатонаціональних сил в Косово та національного персоналу в тренувально-дорадчій місії Альянсу «Рішуча підтримка» в Ісламській Республіці Афганістан. Окрім того, Україна докладатиме зусиль щодо відновлення діяльності Контактного пункту в рамках операції «Активні зусилля» та розглядає можливості розширення формату Програми обміну даними про повітряну обстановку.</p>

Стратегія національної безпеки України від 14 серпня 2020 року визначає, що для зміцнення особливого партнерства з НАТО та набуття повноправного членства в Організації Північноатлантичного договору Україна планує:

досягти у максимально стислі строки достатньої взаємосумісності Збройних Сил України та інших складових сектору безпеки і оборони з відповідними структурами держав-членів Альянсу;

суттєво активізувати реформи, які необхідно впровадити з метою досягнення відповідності критеріям членства в НАТО у рамках імплементації річних національних програм під егідою Комісії Україна – НАТО;

отримати запрошення та приєднатися до Плану дій щодо членства в НАТО[1].

У відповідності напрямів співпраці Міністерства оборони України з НАТО в оборонній сфері у світлі рішень Уельського саміту НАТО реалізується програма підготовки військових медиків. На базі Міжнародного центру миротворчості та безпеки Національної Академії сухопутних військ ім. Гетьмана Петра Сагайдачного завершився перший в Україні випуск інструкторів з тактичної медицини, підготовка яких відбувалася за принципами НАТО 68W.

68W – це військова професійна спеціальність для бойового медика армії Сполучених Штатів. 68W відповідальні за надання невідкладної медичної допомоги в місці поранення на полі бою, обмежену первинну допомогу, а також охорону здоров'я та евакуацію з місця поранення чи хвороби.

Головна роль бойових медиків в армії США полягає в наданні медикаментозного лікування та, якщо необхідно, боротьбі з травматизацією поранених солдатів. 68W служать першим ешеленом медичної допомоги під час бойових дій, супроводжуючи підрозділи, як взводи, так і батальйони. 68W надають первинну невідкладну медичну допомогу, медичну евакуацію та нагляд за іншими солдатами, які проходять медичну підготовку

(наприклад, тих, хто навчається як бойові рятувальники), а також надають медичні консультації командуванню підрозділу. Окрім невідкладної медичної допомоги, 68W надають парамедичну допомогу у військових лікувальних установах солдатам, військовослужбовцям, полоненим та цивільному персоналу. 68W працюють під наглядом та компетенцією асистентів та лікарів [60].

Після закінчення базової бойової підготовки солдати продовжують навчання з метою підвищення індивідуальної кваліфікації. Навчання триває 16 тижнів і включає поєднання лекцій та практичних польових вправ. Перші два місяці курсу завершуються письмовими та практичними іспитами. Перспективні випускники повинні пройти іспит NREMT (максимум з трьох спроб), щоб перейти в специфічний курс армії США, відомий як "Фаза віскі". Солдати, які не в змозі пройти іспит NREMT, перекваліфікуються в інші професії відповідно до потреб американської армії. Також ці солдати можуть отримати кваліфікацію бойового рятувальника. Бойовий рятувальник (CLS) – солдат, який не має 68W, має мінімальну швидку медичну підготовку для надання допомоги в місці травми. Навички бойових рятувальників призначені для використання в бою, однак ці навички можуть бути застосовані до солдатів у небойових ситуаціях. Бойовий рятувальник може бути залученим в медичну практику в різних техніках лікування та стабілізації травм, пов'язаних з боєм. Доктрина бойових рятувальників була розроблена як прагнення підвищити живучість у бойових умовах, якщо бойовий медик не є доступним. Бойовий рятувальник – це поєднуюча ланка між самопомогою чи допомогою друзів та військовою медициною [3].

«Фаза віскі» включає в себе останні два місяці навчання 68W і складається з таких компонентів, як військова медицина швидкої допомоги, військові операції у міській місцевості та спеціальні військові процедури евакуації. 68W навчаються додатковим медичним навичкам, які їм дозволено виконувати лише у військових умовах, оскільки їхня практика у цивільній медицині обмежена. Ці додаткові навички використовуються в роботі із

постраждалими від нещасних випадків і включають екстрену крихотиротомію, переливання крові, введення ліків, лікування поранень черевної порожнини, вогнепальних поранень та ефективно використання джгутів для мінімізації наслідків розривів та ампутацій [3].

68W, що закінчують мінімум 60 семестрових годин, можуть подати заявку на програму "Асистент лікаря" (IPAP). Інтенсивна дворічна програма призводить до отримання ступеня магістра – асистента лікаря медичного коледжу Університету Небраски, офіцерської атестації на лейтенанта та можливості скласти цивільну атестацію [3].

Таким чином, програма, що реалізується НАТО спільно з Міністерством оборони України, спрямована на досягнення більш тісного контакту фельдшерів та військових, які потребують медичної допомоги. Ціллю цієї програми є забезпечення наявності одного фельдшера на взвод, в той час як раніше один фельдшер забезпечував медичною допомогою роту бійців. Крім того, реалізація нових підходів в організації надання військової медичної допомоги спрямована на адаптацію цієї військової програми до умов життя солдат, які закінчили службу. Військові медичні кваліфікації можуть бути прирівняні до цивільних медичних кваліфікацій.

Список використаних джерел:

1. Відносини Україна-НАТО. Місія України при НАТО. Опубліковано 27 жовтня 2020 року о 10:57. URL: <https://nato.mfa.gov.ua/vidnosini-ukrayina-nato>. (Дата звернення: 10.05.2021 р.);
2. Уельський саміт НАТО. URL : <https://www.nato.int/cps/uk/natohq/> (дата звернення 10.10.2019).
3. 68W. URL : <https://www.goarmy.com/careers-and-jobs/browse-career-and-job-categories/medical-and-emergency/combat-medic-specialist.html> (дата звернення 10.10.2019).